

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

סמרטפון
רק עם ואצאפ!

אפשר!! וכדאי!!
מרכז הזמנות ארצי
052-2-129-129

אספקה לכל חלקי הארץ תוך 24 שעות
זולפון Zolphone.co.il | רח' פינס 9, ירושלים

החל
מ 499 ש"ח

4 ישבתי על הדשא
כמו כלב בחמסין
שיחת נפש

7 למה התגרשת
ממנה פעמיים?
רגעים של אור

3 השבת הכי
מיוחדת
מיכי יוספי

8 אין טעם לחקות
את האבלות של
פעם
שאלת השבוע

6 הגוף זוכר
מיכל שניאור

15 מה באמת המרחק
שלך מהקדוש
ברוך הוא?
התוועדות עם הרב
שבתי סלבטיצקי

גלורת ארצישראלית

חמש עשרה שנה של כיסופים מאז
שגוש קטיף נקטף מאיתנו

מכללה ירושלים
איכות הוראת אקדמית היטבית

מדרשה או תואר? אפשר את שניהם!

מצאת אורח

בראשות הרב יהושע שפירא והרב בדוך סליי
גבעת שמואל
עם התואר היוקרתי של
המכללה ירושלים

חדש!!!
שלוחת 'אורי'
בירושלים

יום מדרשה יומיים מכללה
סמוך לגשר המיתרים
לטעום מהמדרשה

ניגוש
משפחתית
לינוי
הסעות
מעונות חינוך
בשנה א'

www.oria.org.il

לפרטים: רות 054-7858933 ★ מיכל מאירה 055-666-2609

סטודיו ולידים

"שבוע שחל בו" באקדמית כנרת

לבוא פתוח וירטואלי

26-29.7 | ה'-ח' אב

מתחם וירטואלי ייחודי לפגישות עם מרצים, ראשי החוגים ויועצי לימודים
<< בואו לשאול את כל השאלות | 26-29.7 ה'-ח' אב

האקדמית כנרת. תאמינו שאפשר אחרת.

שנה
ראשונה
חינם**

תואר שני M.A.

- לימודי ארץ ישראל
  - ניהול תיירות ומלונאות
  - ***חדש!** ניתוח התנהגות
- בהובלת פרופ' עמוס רולידר

בית הספר למדעי החברה והרוח

תואר ראשון B.A.

- לימודי ארץ ישראל
- מדעי ההתנהגות
- תקשורת
- חינוך וקהילה **ייחודי**
- ניהול משאבי אנוש
- לימודים רב תחומיים
- ניהול תיירות ומלונאות

בית ספר להנדסה

תואר ראשון B.Sc.

- הנדסת חשמל ואלקטרוניקה
- הנדסת תוכנה
- הנדסת אנרגיה, גז ונפט **ייחודי**
- הנדסת תעשיות מים **ייחודי**
- הנדסת איכות ואמינות
- בתעשיות האלקטרוניקה

**שנת לימודים ראשונה חינם בפריפריה עפ"י חוק חיילים משוחררים

רכזת חיים יהודיים בקמפוס, מירב בן דוד 050-5644404

לייעוץ אונליין ופרטים נוספים חפשו: האקדמית כנרת או חייגו

www.kinneret.ac.il // 1.800.20.90.20

האקדמית
כנרת
הנדסה, חברה ורוח

*הענקת התואר מותנית באישור המל"ג

רעיונות חסידיים על סדר הדף היומי

הרב אורי גמסון

לחפש את החיבורים

ישראל שעמדו על הר סיני - פסקה זוהמתן

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמו, א מהי מטרתה של הגלות? מה היא באה להשיג, וכיצד המטרה הזו מושגת?

הרבי מאפטא, בעל האוהב ישראל, מסביר (אוהב ישראל, פרשת וישב ד"ה וילכו אחיו) כי הגלות הגיעה על מצע מסוים שהתהווה במשפחת יעקב, והוא פירוד הלבבות והמחלוקת שהיו בין האחים לבין יוסף.

לכן גלתה המשפחה וגלה העם, שכן הגלות נקראת בשם "כור הבזול" (דברים ד, כ) ולא בכדי. בכוחה של גלות לגרום לבני האדם להתאחד יחד מפני הרעה החיצונית, כמו חלקי ברזל שונים שנדבקים יחד להיות לאחד בכור האש.

ואז אחרי מהלך האחדות שיצרה גלות מצרים הם היו מוכנים לקבלת התורה, כפי שהגמרא כאן מעידה שבמעמד הר סיני פסקה אותה וזהמה, אותו לכולן של פירוד שנוצר בשעה שהנחש הפריד את אדם וחווה על ידי מעשה החטא מהאחדות האלוקית, והוא זה שיוצר את הפירושים מאז ועד היום בין אדם לאלוקים ובין אדם לחברו.

דברים אלו מלמדים אותנו כי מטרתה ויעודה של הגלות היו בעצם לייצר אחדות בתוך העם.

דברים אלו מלמדים גם כי לימוד התורה תלוי ועומד באחדות זו, וללא אותה צורת חשיבה "אחדותית" האדם אינו יכול ואינו ראוי ללמוד את התורה, שהרי קודם למתן תורה היה חיב להסתיים הפירוד.

זו איננה רק הנהגת האדם עם האנשים שסובבים אותו, אלא תפיסת עולם שמחפשת חיבורים, שהיא זו הנצרכת בלימוד התורה. שהרי כל מהותה של התורה היא לייצר חיבורים: בין התורה שבכתב והתורה שבעל פה ובין הקדוש ברוך הוא והעולם. לכן אדם שצורת החשיבה שלו איננה מכוונת חיבורים, איננה מחפשת אחדות, הרי הוא חסר עיקר יסודי מהבנת עניינה של התורה.

הגלות הקדימה את מתן תורה, כדי שנוכל לייצר בנו את הרצון להתחבר ולחבר שהוא הבסיס ללימוד התורה. נעורר בנו את הרצון להתחבר בינינו, ולחבר את כל הסובב אותנו לתורה הקדושה, ובוזה נממש את מטרת התורה.

בשיתוף פורטל הדף היומי

האנראה פלג ירודי של בית
ישל כל האנשים מסביב כמו
לא הבית שלמה באש, אבל רק
בית הבית עבר בין הבתים ואף
ההריסות ניסו לראות את נתי
משלו

שיחת חברים

עם מיני יוספי

השבת הגבוהה בשנה

נפגשו רבי אהרן מבעלז וה'אמרי אמת' מגור. כל אחד מהצדיקים הללו עבר כאב נורא. מעבר לצער הנורא על הסבל של כלל ישראל, כשכל כך הרבה יהודים איבדו את כל בני משפחותיהם וקהילותיהם, לא מוגזם לומר שהם הכירו באופן אישי רבבות אנשים! על ה'אמרי אמת' מספרים שהיה לו זיכרון מדהים, והוא הכיר באופן אישי כל חסיד שלו. כנראה שהוא היהודי שאיבד הכי הרבה מכרים אישיים בשואה. מעריכים את מספר החסידים שהיו לו בכמאה אלף, ואת כולם הוא הכיר בשמותיהם! גם אם הנתון הזה לא לגמרי מדויק, הוא ודאי מבטא את הנקודה. גם לרבי אהרן מבעלז היו רבבות חסידים שנהרגו, ובוודאי רבים מהם הוא הכיר באופן אישי. אתם יכולים לתאר לעצמכם את הפגישה הראשונה שלהם בירושלים אחרי כל הצער הנורא שהיה מנת חלקם, ואחרי כל הדרך שהם עברו עד שהגיעו לארץ ישראל.

מספרים שה'אמרי אמת', שברוך כלל היה די שתקן, הזכיר לרבי אהרן מבעלז את המדרש על הפגישה של יוסף ובנימין, שבה הם כבו איש על צוואר רעהו. המדרש אומר שיוסף בכה על שני בתי המקדש בחלקו של בנימין שעתידי להיבנות ולהיחבר, ובנימין בכה על משכן שילה שעתידי להיבנות ולהיחבר בחלקו של יוסף. ה'אמרי אמת' שאל: למה לא בכה כל אחד על החורבן שעתידי להיות בחלקו? היה מן הראוי שיוסף יבכה על חורבן שילה, ובנימין יבכה על בתי המקדש שבחלקו. והסביר, שביחס ליהודי אחר, מצד "אהבת לרעך כמוך", ראוי לבכות מתוך השתתפות בצער של הזולת. אבל ביחס לצער שלך, מה שראוי ונכון לעשות זה לשנן מותניים, להתעלות מעבר לבכי ולהתחיל בפעולות מעשיות לשיקום ובנייה מחדש.

בין ההריסות

הדיבור של ה'אמרי אמת' לא היה רק ווארט חסידי אלא אמירה של חיים, כמו ששני הצדיקים האלה חיו בעצמם. כך הם פעלו, בעשר אצבעות, לשקם את השרידים שנתרו מחצרותיהם המפוארות. המסר של ה'אמרי אמת' הוא כל כך אמיתי! כלפי הזולת תבכה ותשתתף בצער, שיחוש שאתה לגמרי אתו, ובוודאי הסיוד הרגשי הוא כבר דבר גדול ומבורך. לעומת זאת, כלפי עצמך - ראוי שתנסה לראות איך אתה יכול להתחיל מחדש.

יש סיפור על רבי נתן מברסלב, שהוא ראה פעם יהודי שכל ביתו נשרף. כל האנשים מסביב בכו על הבית שעלה באש, אבל רק בעל הבית עבר בין הגחלים ובין ההריסות וניסה לראות אם נותר משהו - מוט או קורה שלמה - שממנו הוא יוכל להתחיל לשקם את הבית. זה האתגר. תוך כדי האבל, לאחוז במחשבה איך אפשר להתחיל לבנות ולשקם מחדש. גם אנחנו, כבר בשבת חזון, יכולים לפנות עם המחשבות לעבר שבת נחמו. אמנם לא כדאי לרוץ יותר מדי קדימה. שבת נחמו כבר פחות גבוהה משבת חזון. ראוי לנו להתרגש משבת חזון, שעליה אמר הרבי מאפטא שהיא הגבוהה ביותר בשנה. כך נזכה בעזרת ה' לחזות בשבת הזאת בכל שנות חיינו עד עכשיו.

שלום חברים! אנחנו מתקבלים לשבת חזון. ה'אוהב ישראל', הרבי מאפטא, אומר ששבת חזון היא השבת הגבוהה ביותר בכל השנה. היא מראה לנו שהעולם הפנימי שלנו שלם ומתוקן. אמנם בששת ימי החול נחזור אל האבלות, אבל עצם ההופעה של השבת בתוך האבלות האלו מחברת אותנו לאותו ממד פנימי מתוקן.

כשאדם מתנהל בלי חזון, החיים שלו זורמים בסוג של בלבול, וממילא בתוך גבולות מצומצמים. לעומת זאת, אם יש לי חזון, אני צועד לקראתו בנחישות ובבהירות. בשבת הזאת אנחנו יכולים לזכות לבהירות של החזון הכללי, החזון של הגאולה השלמה ובניין בית המקדש, וגם לקבל בהירות לגבי החזון האישי שלנו. אני לא מתכוון לומר שכליל שבת, בין המנה הראשונה לשנייה, תעצמו עיניים ופתאום תתחילו לראות תמונות מתחלפות... אתם יודעים מה? אולי לא נשלול את האפשרות הזאת, אבל לא כדאי שתפתחו יותר מדי ציפיות. בכל אופן, חשוב להבין שאנחנו יכולים לקבל בהירות כזאת. למרות כל הצער על מה שהיה, יש לנו הזדמנות לכונן את הרצון שלנו לעולם המתוקן שיהיה לעתיד לבוא.

בניין הבית האמיתי

יש סיפור מפורסם על האר"י הקדוש, שמופיע בכמה גרסאות. אני רוצה לספר את אחת מהן. מספרים שאליהו הנביא אמר לאר"י, הקדוש שיבוא אתו לירושלים, כי הגיע זמן הגאולה, והאר"י הקדוש ביקש ללכת לרגע להודיע לאשתו. אמנם יש גרסה של הסיפור שהאר"י הקדוש אמר לתלמידיו לבוא אתו, והם אלה שביקשו להודיע לנשותיהם. בכל אופן, עד שהודיעו לנשים הוחמצה עת הגאולה. עת הרצון המיוחדת נעלמה ואיננה. יש רגע מסוים שצריך לקפוץ ולהגיד 'כן'. יש 'טיימינג', תזמון של עת רצון, שלא ראוי להחמיץ אותו.

ובכן, את הגרסה שהסיפור היה עם התלמידים גם אני הכרתי, עד ששנה אחת קראתי ב'באר הפרשה' של ר' אלימלך בירדמן גרסה קצת שונה, שמשנה את כל המסר של הסיפור. את הגרסה הזו סיפרו בשם רבי ישראל מסלנט, שהאר"י הקדוש הוא זה שהלך להודיע לאשתו, ועד שהוא חזר אליהו הנביא נעלם. אבל ר' ישראל סלנטר הוסיף סיומת לסיפור, שהאר"י הקדוש אמר שכעת הוא יודע שבשביל שלום בית ראוי אפילו שהגאולה מעט תידחה!

ממש נפעמתי מכך שהמשפיע החסידי הזה, שאליהם שומעים את תורתו, בחר בגרסה שסיפר רבי ישראל מסלנט, שלא ראוי שהגאולה תבוא אם היא צריכה להיות על חשבון צער של בת הזוג. אולי יש אנשים שיהיה להם קשה עם המסר הזה, אבל ודאי יש בו אמת. הגאולה תבוא רק באופן היותר נכון והבשל, מלווה בשלום בית כראוי. את המוסר השכל אני לוקח קודם כל לעצמי, אבל ממליץ גם לכם להתחזק ולחשוב על העניין הזה.

על מי ראוי לבכות

חסידים מספרים, שאחרי מלחמת העולם השנייה

לא מתאמת?! איך תאמיני?

חיה וילהלם

יש רגעים כאלה שפתאום את מקבלת משהו שחכיכת לו הרבה זמן. זכית בלוטו, שמעת על חברה לא צעירה שמתארסת, קיבלת מחמאה או קידום מהבוס או מצאת חניה בתל אביב (והתחושה היא של "יש אלוקים!!"). אמונה חזקה שמישהו כאן מנהל את העניינים, מין תחושת חיבוק מהקדוש ברוך הוא, איך הוא ידע שאת זה בדיוק אני צריכה...

אם החיים היו מורכבים רק מרגעי האור הללו, היינו מסודרים. אבל מה עושים כשזה לא הולך? כשלא משנה כמה אני מנסה ומשתדלת, מישהו מחזיק חזק את הדלת שלא תיפתח. איך מתחזקים אז, איך מרגישים גם אז את הקדוש ברוך הוא קרוב ולא מתייאשים?

על כך אומר בעל התניא שאמונה היא מלשון אימון! "שמרגיל האדם את עצמו, כמו האומן המאמן ידיו... להרגיל דעתו ומחשבתו תמיד... אשר כל מה שרואה בעיניו, השמים והארץ ומלואה, הכל הם לבושים חיצוניים של המלך הקדוש ברוך הוא".

על אמונה צריך להתאמן. להתבונן בוקר וערב בלבושים של הקדוש ברוך הוא כאן בעולם, בשמיים ובארץ ובכל מה שביניהם, ולהפנים שהכל מתוכנן לפרטי פרטים. גם שעת שקיעה מתוכננת להפליא, לא פחות מזריחה, וה' נמצא איתך תמיד בכל שעוטיך.

לפני כמה ימים ישבתי על חוף הים ביפו, חתולים, ציפורים וילדים מדווחים על אופניים... פתאום עלתה בי ההכרה שאם על גלי הים והדגים, אם על גלגלי האופניים ועל חתול רחוב יש השגחה פרטית מופלאה - בוודאי שגם עליי, יצירת כפיו של ה' ועוד עם נשמה אלוקית, בטח יש השגחה!

התרגול הזה, האימון התמידי בהתבוננות שכל מה שקורה זה בעצם הקדוש ברוך הוא, שה' מנהל כל פרט בעולם ובחיים שלי, יכול לחזק גם ברגעים של קושי ומשבר. האמת היא שהקדוש ברוך הוא הוא טוב, והוא לא סתם מביא את החושך... זה חלק מתהליך שנועד להגדיל אותך.

לילה קודם ליום, שקיעה קודמת לזריחה, ריקבון לצמיחה וגלות לגאולה. אז נשאר להתאמן עוד קצת בלהאמין שאחרי החושך הארוך הזה, הגאולה שלך קרובה מתמיד. וגם ברגעי שפל הקדוש ברוך הוא עדיין כאן, מחזיק אותך חזק והשחר כבר מפציע.

רק אל תפסיקי להתאמן ולהתבונן.

מוגש על ידי תכנית הלימוד "לב לדעת" לימוד תניא לנשים ובנות.

ממשיכות את הלימוד גם מהבית! יותר מתמיד זה הזמן להשקיע בעצמך ולהתחבר ללימוד.
לקבלת פרטים שלחי הודעת וואצאפ למס' 054-921-0131

שיחת נפש

רוני פרינץ | RONIPRINTZ@GMAIL.COM

עו"ס ויועץ זוגי

צא מפרורציות

בפעם הראשונה שצמתי בתשעה באב, לקראת צאת הצום כבר הייתי מותש. ישבתי על הדשא כמו כלב בחמסין, מחכה שהדקות יעברו. אדון הרשקו יוצא מבית הכנסת, רואה אותי עם הלשון בחוץ ושואל: "נו, קשה?" ואני כזה: כן כן בראש. אבל עוד לפני שהספקתי להרגיש נחמד שמישהו מתעניין בי, מסתבר שזו היתה הרמה להנחתה: "נו, במחנות היה יותר קשה"... באמת נו.

נכון, במחנות היה יותר קשה. אבל רק אחרי שנים, עמוק בתוך העבודה הטיפולית, הבנתי למה זה לא משנה. מקשיב לסיפורו של אדם שאחיו התאבד בגיל צעיר והמשפחה לא ידעה איך להתמודד עם זה רגשית, לא ידעה להכיר בפצע ולהשתקם וזה הלך והחמיר... החוויה נוראית, מטלטלת אותי.

ופתאום משהו מאוד צורם לי. אותו אדם מנסה 'להחליק' את זה, להמשיך הלאה: "נו, לא צריך לעשות מזה עניין, צריך לקחת הכל בפרורציות". מה כל כך צורם? אדרבא, החשיבה הפרורציונאלית נדמית לנו כערכית ומוסרית, או עבודת ה' נפלאה. אז למה לא באמת?

כי כשאני 'נכנס לפרורציות' אני בעצם עושה שני דברים: השוואה לא פרורציונאלית, והקטנה. כלומר אני משווה את העולם הפנימי שלי לחוויה בחוץ, ואז אומר שבעצם שם בחוץ זה גדול, אבל פה אצלי בפנים, זה כלום, הכל בסדר. אנחנו מנסים להמעיט בכאב, לשרוד ולהתמודד, אבל הניסיון הזה מוחק אותנו.

הנפש היא יצור ייחודי. לכל אדם יש משהו שאין למישהו אחר, בהגדרה. ככה זה. להשוות בין נפשות זה למחוק את הייחודיות שבבריאה וזו לא עבודת ה' גדולה כל כך... בנוסף, השוואה בין החוץ לפנים לא יכולה להתקיים. כי מה שאני רואה שם - בזוגיות הנפלאה של החברים או ברשא של השכנים, זו לא השפה הפנימית של הנפש. אלו שני עולמות שלא מתנהגים על פי אותם כללים. למשל: "איך אתה עשיר ועצוב?" או "תראה איזו זוגיות נפלאה יש להם, מחייכים אחד לשניה כל היום". או לומר למישהו: "יאללה צא מזה, גם לי זה קרה". זה לא נעים אבל גם לא נכון.

זה לא באמת מרפא את הכאב אם מקטינים אותו, או גרוע מכך, אם לא מכירים בו. זה רק מביא בהפוכה תגובות של התקוממות למחיקה, להשוואה, להקטנה של האני שלי. חשבבו לרגע, אילו תגובות אתם הייתם מגיבים אילו מישהו זר (ולא אתם) היה מקטין, או מנרמל לכם את הכאב?

כדי להתמודד באמת עם הכאב צריך להכיר בו ובייחודיות שלו, בייחודיות של הנפש הנושאת אותו. החוויה הייחודית בכאב ובאוויר, היא שער למפגש עם המקומות הכי אינטימיים בנפש.

כשנגישים לאָבֵל, לא מנחמים אותו. רק אחרי שהוא פותח לך פתח לחוויה האינטימית שלו, אז אפשר בזהירות ועדינות לדבר. ובסופה של שיחת הניחומים, אנחנו אומרים שבעצם אנחנו לא באמת מסוגלים, כי רק ממי שמעל לכל פרורציות, מן השמיים תנוחמו.

זו ההזדמנות שלך
ללמוד, לשנות, להשפיע

קורס העשרה זוגית והכשרת מדריכי חתנים

בהדרכת הרב זכריה בן שלמה שליט"א
ראש כולל אורות יצחק ומחבר ספר 'אורות הטהרה'

עם מיטב המרצים
שייקחו אותך צעד קדימה

—★—
הרב רן כלילי
ר"מ ומכשיר
מדריכי חתנים

—★—
יהונתן שומר
מאמן אישי וזוגי
ויועץ לחיי אישות

—★—
ד"ר שלומי יהלומי
רופא נשים

—★—
אלעד חמיאל
מנחה למיניויות בריאה

—★—
משה שרון
מרצה ומאמן
אישי וזוגי

ימי ראשון : קורס ערב : מודיעין

הפתיחה ביום ראשון ד' חשוון

050-8858071

פייסבוק 'מרכז משפחתי פעימות'
peimot@orot.modiin.org

אני דוד ואני חייב את עזרתכם במציאת תרומת כליה!

שמי דוד, בן 65, נשוי באושר לרינה וסבא ל-8 נכדים מקסימים. הגדול שבהם יחגוג בר מצווה בשנה הבא והמשאלה שלי היא להמשיך לחיות ולתמוך במשפחה שלי.

למחלה שלי קוראים אי ספיקת כליות כרונית, מצב הכליות שלי מדרדר מרגע לרגע ואחוזי התפקוד שלהם נמוכים מאוד.

בנוסף, בשלב זה טיפולי דיאליזה יהיו מורכבים בשל מצבי הרפואי ויסכנו אותי ולכן אני חייב את עזרתכם במציאת תרומת כליה.

אבי נפטר ממחלת הכליות לאחר שעבר טיפולי דיאליזה שהסתבכו. בשל ההיסטוריה התורשתית אין במשפחה שלנו תורמים מתאימים והתור לתרומת כליה הוא 7 שנים.

תקופה ארוכה נמנעתי מלשתף אחרים במחלה שלי ולבקש את עזרתם. לקח לי הרבה זמן לאזור אומץ לכתוב את המילים האלה ולחשוף את המצב שלי אבל יותר מכל אני רוצה לחיות!

אני פונה אליכם כי קיים סיכוי שאחד או אחת מכם יוכלו להעניק לי חיים ויאפשרו לי לחיות לצד משפחתי. **מי שמעוניין מוזמן לפנות לילדים היקרים שלי שתומכים בי במסע, אני מודה לכם ומאחל לכולם בריאות ואושר.**

אפרת - 052-889-2388 | אתי - 050-556-4444
רפאל - 052-442-2828

תודה רבה, דוד

"מה אתה רוצה ממני, מה?!"

הרב יוני לביא

מראשי ארגון קהלים ומרבני ברקאי

משה רבינו נפרד מעם ישראל בנאום ארוך המתפרש על פני כל ספר דברים. הוא מכונה 'משנה תורה' כי משה חוזר בו על המצוות שאמר להם במשך ארבעים שנה במדבר. למה להגיד שוב את מה שאנחנו כבר יודעים? האם משה מגלה כאן דבר מה שלא ידענו עד כה? התשובה חיובית. בספר דברים יש חידוש ענק וכנראה היה צריך לחכות ארבעים שנה כדי להגיד אותו.

מילת המפתח בנאומו של משה זו 'דבקות'. 'ואתם הדבקים בה' אלוהיכם חיים כולכם היום" (ד, ד).

התפיסה המצויה אצל אנשים דתיים היא שריבוננו של עולם מעוניין במצוות שלהם. זו טעות! האמת היא שהוא מעוניין בהם.

"אהבתי אתכם אמר ה'", קרא הנביא מלאכי (א, ב) והבעל שם טוב הוסיף שאלוקים אוהב כל יהודי כמו אבא שאוהב את בנו יחידו שנולד לו לעת זיקנה.

מה תפקידן של המצוות? הזוהר מכנה אותן 'עיטין', כלומר עצות. אמצעים שעוזרים לנו להתחבר לה'.

ברור שצריך להקפיד עליהן ולשמור על ההלכה, אבל לפני שמשה נפרד מישראל הוא מזהיר אותם לא להתבלבל: כל המצוות שלימדתי אתכם עד עכשיו נועדו למטרה אחת: לחבר אתכם אליו. לכן, אל תהיו לי רובוטים דתיים שמקיימים מצוות. תהיו מאוהבים. תהיו דבקים.

תשעה באב הוא היום בו התרחש חטא המרגלים. המשפט הנורא ביותר שנאמר על ידם הוא "בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים" (דברים א, כז).

העבודה הרוחנית של תשעה באב היא לתקן בדיוק את הנקודה הזו ולהתחזק באמונה שה' אוהב אותנו יותר משאנו אוהבים את עצמנו. במקום הקדוש בעולם, בקודש הקודשים, ניצברו שני הכרובים "ופניהם איש אל אחיו" (שמות כה, כ) כדי לבטא שמה שנמצא בלב של כל העשייה הגדולה של המקדש זו פשוט אהבה.

או אם חנן בן ארי שאל: 'מה אתה רוצה ממני?', התשובה של אלוהים היא: 'אני לא רוצה ממך. אני רוצה אותך'.

מינל שניאור | MIVADERECH@GMAIL.COM

הרבה יותר פשוט

אותם. חז"ל היטיבו לייצר עבורנו אווירה של אבל, של חוסר התחדשות. הגוף שלי מרגיש היטב, שנים הוא ספג את טעם הריק הזה, את החוסר, את טעם הביצה והאפר, את טעם הקינות, את ארוחות הפרווה המאכזבות, את כל ה'לא' וה'אסור' שהתקופה הזו מזמנת. אפשר ליצור אווירה שתעביר ערכים, בלי מילים. וזה כלי חינוכי מדהים.

למה לסבול?

אנחנו דור שרואה באושר ערך עליון. מה לא נעשה כדי לגדל ילדים מאושרים? אם רק יעזרו לשבור לקטנים שלנו את הלב, אנחנו כבר נדע לגונן עליהם, להסיר עבורם כל מכשול מהדרך. התרבות שלנו רואה בכאב רכיב מיותר שיש להעלים.

אנחנו בורחות מכאב כמו מאש, בורחות לשוקולד, לשופינג, לנייד או לכל משכך כאב אחר. מתחת לכל התמכרות יש כאב שמבקש מענה. כאב שיושב בשקט וגובה מאיתנו דמי חניה. אנחנו אוטמות את הלב מלהרגיש כאב, אך בו בזמן הלב נאטם גם מלאהוב ולשמוח. במקום לחיות חיים מלאים, אנחנו שורדות את היום יום, מתפקדות. מנותקות ממי שאנחנו באמת.

חז"ל ידעו בחוכמתם לקחת מאיתנו מסיחים מרגיעים ולהפגיש אותנו עם עצמנו. שלושה שבועות להיפגש עם הכאב. להסתכל לו בלבן של העיניים. לכאוב אותו עד תום. המפגש עם הכאב מחבר אותי לעצמי, לחסר שבתוכי שמבקש מילוי אמיתי, מחבר אותי לרגע הנוכחי, פותח לי את הלב ומחבר אותי בתפילה לריבוננו של עולם. החיבור הזה מאפשר לי לגלות את אט את האושר האמיתי שמתחבא שם בפנים.

"כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה" - זה לא פרס ולא עונש. זו פשוט עובדה. לעולם לא נגיע לשמחה בלי השלב המקדים של האבל.

ושוב קורונה

חלמנו על חופש, לתת לילדים חוויות של יש ושל כסף. והנה הקורונה הורסת לנו הכל. יש לנו רצון לבוא בכל הכוח ולנסות לשמח אותם בכל דרך, שרק לא יחוו אכזבה. הלב שלנו כל כך רוצה לקחת להם את הכאב ושרק יהיה להם טוב. בפועל, זו הדרך שמגדלת ילדים לא מרוצים, ילדים לא שמחים. הפוך ממה שאנחנו כל כך רוצות.

אז בואו ניתן להם להיות שם, לא לפחד כשהם פוגשים אכזבה או תסכול. האושר שלהם לא בידיים שלנו. פשוט נהיה שם עבורם. נקשיב ללב שלהם, נכיל ונבין. ניתן להם את המזון הנפשי שהם צמאים לו יותר מכל אטרקציה בעולם. ניתן להם את החיבור לעצמם, זה המפתח לאושר האמיתי. לא נתיימר לקחת להם את הסבל, נעבור דרכו יחד, יד ביד, עד האושר, עד הגאולה.

לפני שבעה חודשים אבא שלי היקר נפטר. אחרי התמודדות לא פשוטה עם גידול אלים, הוא עזב אותנו.

זכינו ללוות אותו בשעותיו האחרונות. יום שישי בבוקר, ערב שבת, שרנו סביב המיטה שלו שירי שבת של קרליבך. כל אחד מאיתנו מכונס בתוך עצמו וכולנו יחד עטופים במין עננה של קדושה ועצב. ואבא מנגד שוכב ונושם. פשוט נושם, נשימות אחרונות. רגע אינטימי מאוד.

אני באבל, לא שומעת מוזיקה כבר כמה חודשים. מתגעגעת מאוד למנגינות, לשירים, במיוחד בזמן הבישולים לשבת.

אני כותבת עם דמעות בעיניים, לפני כמה דקות שמעתי מאחד החדרים שירי שבת. של קרליבך. והכל צף. יכולתי לרגע לחזור לאותו יום שיש. זה לא זיכרון במוח, זה זיכרון בגוף, תחושה פיזית ממש שהחזירה אותי לאחור. הייתי שם, ילדה קטנה, מול אבא. בוכה.

מנגינות, טעמים, ריחות, לוקחים אותנו למסע בזמן, מציפים עבר נשכח. כל חג והריח שלו, כל תקופה והמנגינה השמורה רק לה.

שלושת השבועות. משהו באוויר משתנה. במקום החופש המיוחל, משהו פשוט נעצר, כבדות שרובצת על הלב, תחושה של מחנק. מועקה.

כמה כוח יש לחושים שלנו, מין חיישנים קטנים שקולטים הכל ובסופו של דבר קובעים את הטון.

ילדות בלתי נשכחת

אנחנו משקיעות הרבה כוח ב'לחנך', הולכות ראש בראש עם ההתנהגויות שאנחנו רוצות למגר. שולפות פרסים, עונשים, איומים ונאומים, אבל במקום כל זה אפשר פשוט להשקיע באטמוספירה.

במקום לאיים בעונש ולתת פרס כדי שהילד שלנו ילמד עם אבא שלו דף גמרא, אפשר להשקיע באווירה מזמינה, לימוד שישאיר טעם של עוד, עם כוס תה חם, קערת ענבים ותאורה נעימה.

במקום לצעוק 'תפקידים' ולהכריח ולכעוס ולהטיף, אפשר להדליק מוזיקה מקפיצה ולנקות ולסדר ביחד.

מנגינות, ריחות וטעמים הם משאב יקר ומשמעותי כל כך. חבל לפספס אותו. לעיתים נדמה לנו שרק נאום חוצב להבות על קדושת השבת יגרום לילד שלנו לאהוב את השבת, שרק אם נסביר ונצטעק מעומק ליבנו - הילד יבין ויפנים.

זה הרבה יותר פשוט מזה.

ריח של מרק עוף וחלות, טעם של משפחה ובית שיציפו את הגעגוע והרצון ליום המיוחד הזה. טעם של פעם. טעם של עוד.

בין המצרים. השנה עוד לא הספקתי לשמוע שיעור על החורבן, אף אחד לא הסביר לי כמה הימים מעיקים, אבל זה לא משנה, אני מרגישה

לא התפללתי במניין הייתה קוראת לי רשע. רציתי אמנם להיות יהודי טוב, אבל לא יכולתי להחזיק איתה מעמד והתגרשנו בפעם השנייה.

"אז למה אתה רוצה לחזור אליה?!", תמהתי.

"אחרי שנפרדנו מצבה הנפשי התערער. היא ממש הפסיקה לתפקד. היום היא בקושי מקיימת מצוות וחייה על כדורים."

"ואתה רוצה לחיות איתה?!", הגברתי את קולי.

הוא כיבה את הסיגריה, הישיר מבט ואמר:

"אני מתגעגע לשמחת החיים שלה מתחילת הנישואין הראשונים, ולבית היהודי מתחילת הנישואין השניים. אני מתפלל שהיא תתאזן..."

אברהם חזר לעבודתו. למחרת בבוקר ניצבתי על הרצפה החדשה והישרה, ואמרתי לריבוננו של עולם:

"תראה את אברהם בנך! הוא התגרש פעמיים מאותה אישה, ובכל זאת אוהב אותה ורוצה לחזור אליה. גם אתה התגרשת פעמיים מעמך ישראל והחרכת שני בתים. אולי תרצה לחזור אלינו, והפעם לתמיד?..."

מפנקסו של חוזר בתשובה

עודד מזרחי | ORCHOZER@GMAIL.COM

הבית השלישי

דרך לוח המודעות הישן מחוץ לבית הכנסת התודעתי לאברהם הרצף. התקשרתי אליו כדי לרצף את חצרי הקטנה. הוא הגיע למחרת. פגשתי יהודי כבן חמישים, חייכן עם עיניים שחורות שמהן נשקף מבע מיוסר מעט, כיפה שחורה דהויה על ראשו המקריח וזקנו שחור וקצר. הוא נראה בעל תשובה קשה יום. סיכמנו את התנאים, וכעבור כמה ימים הגיע עם רכבו הישן ובו החומרים והכלים הנדרשים. לאחר שקיבלתי אותו פניתי למלאכתי.

כעבור כמה שעות חזרתי לחצר וראיתי איך הוא מיישר במיומנות את המרצפות הלבנות. הגשתי לו כוס קפה שחור וכמה עוגיות מלוחות ומתוקות בערבוביה. הוא הצית סיגריה והתחלנו לגלגל שיחה. הוא סיפר לי שהוא מתגורר באיזו ישיבה, שם הוא עובד כמשפך.

"אתה גרוש?!", שאלתי.

"פעמיים", אמר.

החיים קשים, הרהרתי בלבי ובשפתיי אמרתי:

"יש לך ילדים? ואולי נכדים?!"

"כן ובת. נכד ראשון בדרך."

"ואתה מנסה להתחתן שוב?!", התעניינתי.

"בטח", ענה, "אני מאוד אוהב אותה."

"את מי?!", תמהתי, "יש מישהי שאתה נפגש איתה?!"

"אני אוהב את גרושתי", אמר, "התגרשתי ממנה פעמיים...".

העסק התחיל להיות מעניין. תמיד כשאני פוגש אדם שהחזיר את גרושתו, מתעוררת בי ציפייה לסיפור מיוחד.

"למה התגרשת ממנה פעמיים?!"

אברהם נשען על אדן החלון, מולל עלה שתלש מעץ הקלמנטינות הזקן והחל לספר על ציפוריה, אהבת חייו.

"הכרנו בבית ספר תיכון באשדוד. היינו אז חילונים. אחרי הצבא התחתנו והבאנו בן. אהבנו מאוד. היא הייתה עם הרבה שמחת חיים ונתנה לי אושר. חיינו חיים פזרניים מאוד, עד שהסתכנתי מבחינה כלכלית. היא דרשה לעזוב אותי ונפרדתי ממנה בצער."

"אחר כך התקרבותי ליהדות. הציעו לי שידוכים, אבל לא יכולתי לחשוב על אף אחת חוץ ממנה. כאשר שמעתי שגם היא חזרה בתשובה הצעתי לה נישואין. היא התלבטה, ולאחר ששמעה שמצבי הכלכלי התייצב הסכימה שנחזור, גם לטובת הבן. האמונה נתנה לי תקווה שהפעם נצליח יותר."

"ומה קרה בסיבוב השני?!", שאלתי במתח.

"מה אומר לך?", נאנח אברהם והשתעל, "בהתחלה היה טוב והבאנו גם בת, אבל אחר כך היא נכנסה לקיצוניות דתית והתחילה להחמיר. כל שמחת החיים שלה נעלמה. היא גילחה את הראש ושמה מטפחת שחורה. אפילו דרשה שנעבור למאה שערים. אם

לנשים ששואפות ליותר

בית המדרש לנשים של המכללה האקדמית הרצוג
בקמפוס היכל שלמה בירושלים

מאפשר לך לשלב לימוד תורה עם העצמת עולמך הרוחני והמקצועי,
באמצעות מגוון תוכניות לימוד עשירות ומעמיקות בתחומי ההוראה והעיון.

תואר שני בתושב"ע למורות בביה"ס יסודי

המעוניינות להתעדכן בכלים הפדגוגיים המתקדמים ביותר לחינוך דור המחר במשנה, בהלכה, בתלמוד ובמדרש.

תוכנית לפני ולפנים

תוכנית לתואר שני במקצועות היהדות למורות ומחנכות, השואפת להפגיש בין נפשו של המורה לעולמו הפנימי של התלמיד. בהשראת דרכה המיוחדת של ישיבת 'מקור חיים'

תוכנית כתיבה הלכתית

לנשים בוגרות תוכניות הלכה, או בעלות רקע עשיר וידע הלכתי נרחב שרוצות לבטא את קולן כפוסקות הלכה דרך הכתיבה.

בית מדרש גבוה ללימוד גמרא

לנשים המבקשות להעמיק באוצרות הרוח היהודיים (ניתן לשלב עם לימודים לתואר שני בהוראת תושב"ע)

בין המרצים והמרצות בתוכניות השונות:

- הרבנית ד"ר מיכל טיקוצ'ינסקי • הרב פרופ' יהודה ברנדס
- ד"ר עוזי פוקס • הרב דוב זינגר • ד"ר אביעזר כהן

הרצוג. לדעת. לחנך.

לפרטים: 073-3742354 או היכנסו לאתר המכללה: herzog.ac.il

מה עושים עם הדיכאון של תשעת הימים?

מתקלפים!

חנה שפיגל (טוניק)

דיכאון? לא. אבלות כן. צער כן. ומה עושים עם הצער הזה? חווים אותו, רואים בו הזדמנות. והזמנה לסדנא. לא הייתי בוחרת להירשם לסדנא כזו, אך מסתבר שהיא חיונית לי לא פחות מסדנת החירות של פסח, שהרי היא פה. המועד מיעד לנו תהליך שכדאי להקשיב לו. תהליך המתרחש בכל מקרה ברבדים הגבוהים של נשמתנו, וביכולתנו לנסות להרגיש אותו גם כאן.

ובכל זאת הצער הזה קשה לנו, מאיים עלינו. סוגר עלינו מכל כיוון. דורנו נקרא דור 'עקבתא דמשיחא'. העקב אמנם יכול להסתובב במקומות מזהמים, אך זה רק הודות לעור הקשה והמחוספס העוטף אותו. אנחנו עקב כזה, שפוסע במקומות האפלים של ההיסטוריה, חווה כאבים בלתי נתפסים אך ממאן להרגיש. גדול עלינו. ליבנו מוגן באלפי הגנות, השומרות עלינו מלהרגיש את כאבי הדורות כולם התובעים תיקון דרכנו. כאבים מעולמות קודמים שאנחנו נושאים על ליבנו הרגיש, שמבקש גאולה ורחמים.

אז מה עושים בתשעת הימים? מנסים להתקלף. מנסים להרגיש. מנסים להתגעגע. מתאבלים (וחשוב לזכור כי אין טעם לנסות לחקות את חוויית האבלות של הדורות הקודמים...). אבלות היא רגש גבוה מאוד הנובע מהתחושה שאני לא מסכימה לוותר על מה שנלקח ממני, ממאנת להסכים לחיות בלעדיו, הוראה עמוקה בכך שאני קשורה אליו, רוצה אותו, מוכרחה שיהיה שוב פה איתי. צריך רק לפנות מקום ולב כדי לתת לאבלות לצוף. לתת לכל אותם שברונות מודחקים ביטוי. באנחה. בדיבור. בתפילה. בשייר. בניגון. ברמעה.

כאופן אישי, אחד מן הדברים שמעודדים אותי להמשיך ולנסות לגעת בכאב, להתמסר לתהליך הזה ולהסכים להרגיש - זו ההבנה כי אותם מסכים החוצצים ביני לבין הכאב, חוצצים גם ביני לבין שמחה פורצת ואהבה שוטפת וכל רגש משמעותי אחר.

דרך צירים כואבים עד מוות, מגיח תינוק לאוויר העולם. דרך האבלות של בין המצרים - נולדת נחמה עמוקה. שנוכה.

רואים!

הרבנית טובה אליהו

ראש מדרשת תכלת, צפת

כולנו מכירים את הסיפור המפורסם על רבי עקיבא וחכמים שרואים שועלים יוצאים מבית קודשי הקודשים. חכמים בוכים ורבי עקיבא צוחק. למה הוא צוחק? כי הוא רואה אותנו. את ימינו.

הוא רואה את כל הנבואות מתקיימות, או אפשר לדייק - כמעט את כולן. רואה זקנים ברחובות ירושלים, נערים ונערות בחוצות העיר, הוא שומע קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה, הוא רואה את כל הישיבות על כל גווניהן, את המכינות והמדרשות.

הוא רואה את הארץ פורחת, את היין המשובח שיש לנו. את הקידמה, את המכשור, את הרפואה המתקדמת ואת החקלאות המשגשגת.

הוא צוחק מרוב שמחה.

אנחנו דור הגאולה. הורינו היו הדור האחרון של הגלות. אנחנו צריכים לפתח עין שתראה באמת בשוב ה' ציון. אנחנו צריכים להרגיש ממש בכל מאודנו, כי אנחנו חיים בארץ ובמציאות שעיני ה' אלוךך בה מראשית שנה ועד אחרית שנה.

יחד עם זאת, בגלל ובזכות כל השפע הגדול שאנחנו חיים בתוכו, בקלות רבה אנחנו יכולים לשכוח שחסר לנו הדבר העיקרי והמרכזי: חסר לנו בית מקדש.

ההרגשה היא שחינו עוברים בנעימים, ורק כשמתרגשת עלינו צרה כלשהי אנחנו נזכרים בבית הגדול והקדוש ששמו של השם נקרא עליו.

נכון, יש כמה הלכות שמזכירות לנו את חסרוננו, להשאיר אמה על אמה בקיר הבית, לשים אפר על ראש החתן, לשבור את הכוס מתחת לחופה ולשיר בהתרגשות 'אם אשכחך', אבל בסך הכל עם יד על הלב, לרובנו הוא לא חסר כל כך. אנחנו גם לא מסתדרים עם הרבה דברים שהיו בבית המקדש ולכאורה כבר אינם שייכים לעולם המודרני.

אז יש שלושה שבועות בשנה, ובהם תשעה ימים מרכזיים, שבהם אנחנו מתבקשים לשים את ליבנו להתרכז בבניין בית המקדש. להתאבל, להצטער, באמת לחוש בחסרוננו. ללמוד ולהבין מה הוא תרם לשלמות הופעת ה' בעם ישראל.

צריך לדעת שבית המקדש הוא מרכז ממנו תצא התורה, המוסר, האחדות, השמחה, האחריות וההדדיות, הוא יהיה מקור ומקום המשפט והצדק. אליו ינהרו עמים.

אנחנו צריכים להתכונן, להכין כלים לאור גדול של המקדש, אבל קודם כל לרצות אותו, להתגעגע אליו ולהשתוק. בשביל זה אנחנו מחוייבים לשנות את סדר היום שלנו, את ההתנהלות היום יומית.

לא נעים, אסור לשמוע מוזיקה, אסור לחדש דברים חדשים. אפילו על פרי לא מברכים "שהחינו". כן, זה באסה אמיתית, אבל בואו לא נחפש כל מיני קולות, למצוא כל מיני תירוצים איך להתחמק מכל ההגבלות. בואו באמת נרגיש בצערה של השכינה.

וכל המתאבל בחורבנה של ירושלים זוכה לראות בבניינה. וזה קורה ומתממש לעינינו ממש.

שמחים!

אוריה בר לב

דמיינו לעצמכם חתן וכלה המתכוננים ליום השמח והמשמעותי ביותר בחייהם. ככל שהימים יחלפו ויום החתונה יתקרב, כך ההתרגשות תלך ותגבר. הפרפרים בבטן יורגשו חזק יותר והשמחה תורגש בכל מקום בגוף. כל אלו יורגשו בגלל ההבנה וההפנמה שהנה זה מתקרב ובא, היום השמח והקדוש ביותר בחייהם!

כך אנחנו. התחלנו את מסע ההיכרות שלנו עם הקדוש ברוך הוא לפני הרבה שנים. למרות שחוונו שני חורבנות שנים מאוד, ככל שעוברות השנים, יחד עם החיוב לזכור את החורבן בפן הנפשי ובפן המעשי של שמירת דיני האבלות, תחושות השמחה והציפייה אל הבניין המתקרב רק הולכות ומתגברות.

לפי כל הסימנים שבדברי חז"ל (מסכתות סנהדרין, סוטה ועוד מקומות) אנו הדור שיוכה להיות הראשון שיראה את הגאולה האמיתית והשלמה. דווקא בימי שלושת השבועות ניתן להרגיש יותר ויותר את הטוב הפנימי שבימים אלו, ניתן לחוש כיום יותר מתמיד שהחורבן הוא לצורך בניין גדול, להרגיש את האהבה הגדולה של הקדוש ברוך הוא אלינו, שעוד רגע תתפרץ החוצה בבניין הבית השלישי.

דווקא כיום יש לנו הזכות האקטואלית כל-כך לקיים את מאמר הבעש"ט (המובא בספר מאור עיניים, פרשת פנחס) "שצריך כל אחד מישיראל לתקן ולהכין חלק קומת משיח השייך לנשמתו... עד שיתוקן ותכונן כל הקומה ויהיה יחוד כללי בתמידות במהרה בימינו".

כדאי ללמוד בימים אלו, כדברי הרבי מליובאוויטש, על הגאולה והמשיח, על בניין בית המקדש השלישי, את נבואת יחזקאל (פרקים מ-מג), את מסכת מידות ומסכת תמיד, ואת הלכות בית הבחירה לרמב"ם.

אפשר להיכנס לאווירה של בניין המקדש, שתחדור אצלנו בכל העצמות! לימוד מתוך געגוע גדול לגילוי בית המקדש השלישי, לימוד מתוך ידיעה והכרה שאלו הלכות למעשה בפועל כיוון ש"מקדש העתיד שאנו מצפין בו ומשוכלל יגלה ויבוא משמים!" מיד ממש!

הטובים לתקשורת המוכשרים למחולל

בעידן חדש ומשתנה זה הזמן
להשתלב בנבחרת יוקרתית
שתעצב את עולם התקשורת העתידי.
חדש! 'המחולל' המכללה לתקשורת
ומקצועות הפרסום - למוכשרים בלבד.

ללמוד מהמרצים הטובים ביותר:
ניצן חן, עמיחי אתאלי, חן ארצי סרוה,
יערה זרד, רועי לחמנוביץ' ועוד.

בניית
אתרים

עולם התקשורת
והפרסום

ניו מדיה
וסושיאל

צילום, הפקה
ועריכת וידאו

סרטונים
ואנימציה

המחולל

מכללה לאנשים מוכשרים

לפרטים: **072-371-2557**

Info@hamecholel.co.il

הקבלה מותנת בראיון אישי

בשיתוף:

לעמ **מצבהרוח**
העיתון לציבור הדתי לאומי

יש עניין במניין

מעוניינים לקבל
את עלוני השבת
אל **מניין החצרות**
בקרבת
מקום מגוריכם?

התקשרו: ***9248**

(בין השעות 9:00-13:00)

הרב שהשתק

משל מופלא מאת ר' הלל מפאריטש
על ימי האבלות והנחמה
דוד הלל

בשלושת השבועות, ג' דפורענותא, אנחנו מרגישים שהשפע שיורד אלינו מאת ה' הולך ומתמעט, עד שנדמה כאילו נפסק. לכן האבלות בשלושת השבועות הולכת ונעשית חמורה יותר. האווירה קשה, נדמה כאילו אבדה תוחלתנו, כאילו עזב ה' את הארץ.

אבל אז, בד' דנחמתא, אנחנו זוכים לשמוע דברי נחמה מאת ה': קומי אורי כי בא אורך, יש אור חדש שרק מחכה להתגלות אליכם. זה ממלא אותנו תקווה, וגם מאפשר לנו להתכונן כראוי לשיא: לגילוי פנים אלוקי חדש שאנחנו זוכים לו בימי התשובה – עד לקבלת לוחות שניים ביום הכיפורים, הלוחות שאורם גבוה יותר כי הם צריכים להאיר אפילו לרחוקים שכמונו. כמובן, מי שלא ראה את השמחה שפורצת לאחר מכן, לא ראה שמחה מימיו, בימי הסוכות ובשמחת תורה.

אנחנו רגילים לחשוב, אומר ר' הלל, שהגאולה באה בעקבות הגלות, כדי לפתור אותה ולהקל על כאבה. אבל באמת הסדר הפוך: הגלות נגרמת מן הגאולה שעתידיה לבוא! הגאולה היא אור חדש שמשותק לרדת לעולם אחרי שהאור הקודם מיצה את עצמו, וכדרכו מטה דוחק את רגלי האור הישן. נכון, כשהאור הישן מסתלק ההרגשה נוראה. הצער והכאב בלתי נסבלים, אבל אסור להתבלבל: לא הסתלקות יש כאן, אלא הכנה של העולם לאור הרבה יותר גבוה.

מדוע ירדו ישראל לגלות מצרים? מפני שעבודת ה' של האבות הגיעה לשלמות, וזה הזמין הופעה של עבודת ה' יותר גבוהה. "וארא אל אברהם ואל יצחק ואל יעקב באל-ש-ד-י, ושמי הוי"ה לא נודעתי להם". כשהחלה לבצבץ האפשרות של מתן תורה לכלל ישראל, ממילא פסקה החיות הנוכחית מעל עם ישראל, והם השתעברו במצרים.

מדוע נשברו הלוחות הראשונים? מפני שהם מיצו את עצמם. מפני שהאפשרות של לוחות לצדיקים גמורים שפסקה זוהמתם בסניני פתאום החווירה לעומת האפשרות של לוחות שניים לבעלי תשובה. איך יודעים שהלוחות מיצו את עצמם? עובדה, העם חטא. במשל של ר' הלל זה כמו מצב שבו התלמידים מרבים קושיות על הרב עד שעולה בדעתו רעיון חדש לגמרי הרבה יותר עמוק.

ומדוע בדורותינו קשיי הגלות בגשמיות וברוחניות הולכים ומעמיקים מאז שנתגלתה תורת החסידות? מפני שהחסידות היא רסיסים מהתורה החדשה שעתידיה לצאת. היא גורמת התנגדות רבתי והכחשה גמורה. אבל החושך שאנו רואים מסביב הוא רק פניו מקום לאור החדש והעליון ביותר, תכלית ההיסטוריה כולה, שעתידיה להתגלות עלינו בע"ה.

האם אנו מוכנים לפנות מקום בתוכנו לאור החדש הזה? האם אנחנו מוכנים להרפות מכל שאנחנו אחוזים בו כדי לאפשר לאור הזה לחולל בנו מהפכה של ממש?

ואז התחיל הרב לגמגם. המשפטים יצאו מפיו מקוטעים, לא סגורים. לפעמים אמר דברים שנשמעו בכלל לא קשורים. התלמידים זעו באי-נוחות. הם לא רגילים לראות ככה את הרב. השיעורים שלו תמיד בנויים לתלפיות, ודבריו בהירים ונכוחים ומביאים את כל מי ששומע אותם למהפכה נפשית של ממש. אבל משהו בשיעור הזה היה שונה. קצת אחרי תחילת השיעור הרגישו התלמידים שהרב לא ממש איתם. בדרך כלל הוא מדבר דברים היוצאים מן הלב, ומרגישים איך הוא שם את כל עצמיותו בתוך מה שהוא אומר, אבל עכשיו הוא התחיל להישמע קצת כמו דובר של עצמו, כאילו הוא מדקלם את השיעור שהכין. זה הלך והחמיר: הדברים נעשו פחות ופחות סדורים. בין המשפטים הופיעו שתיקות ארוכות והולכות, עד שלבסוף השתק הרב לגמרי.

התלמידים הביטו בו בחרדה. מה קורה לו? מדוע הוא איננו כתמול שלשום? האם נעלמה חכמתו? האם הוא כועס עלינו? האם עזב אותנו ואיננו רוצה עוד ללמד אותנו? השיעור שלימד היה כל כך עמוק, ועכשיו איך נבין אותו בכלל?

אבל אז, מול עיניהם הכלות, ראו התלמידים את פני הרב והנה הן הולכות ומתמלאות אור ושמחה. ופתאום לא נדרשו מילים כדי להבין: הרב הפסיק לדבר לא מפני שפסקה חכמתו, אלא מפני שהבין במחשבתו רעיון חדש, עמוק יותר ופנימי יותר מזה שדיבר עליו עד כה. הרעיון היה כל כך נפלא, שהוא לא רצה להרפות ממנו, שמא ייעלם כלעומת שבא. הוא ניסה לחשוב על הרעיון ולהרחיב אותו ולהתבונן בו לעומק, ותוך כדי כך ניסה להמשיך ללמד את השיעור שהכין. אבל מה לעשות, ככל שחשב יותר על הרעיון החדש, השיעור הנוכחי הלך ודהה, הלך ואיבד את חשיבותו. רסיסים מהרעיון החדש התגנבו לתוך הדיבור שלו ונשמעו חסרי פשר וקשר, ולבסוף הוא חדל לגמרי מאמירת השיעור הנוכחי. רק פניו המאירות העידו שמה שקרה כאן לא היה מפחיד ונורא כמו שחשבו התלמידים, אלא דווקא משמח ומעורר תקווה: שיעור חדש עומד בפתח, וכשיזכרו התלמידים ללמוד אותו הוא יהיה הרבה יותר עמוק ונפלא מכל מה ששמעו עד כה מפי הרב. מה שמוטל עליהם כעת הוא לא להצטער על השיעור שלא שמעו, אלא להתנחם במה שעוד ישמעו, ולהכין את עצמם כראוי: להיות מוכנים להרפות מכל הידיעות הנוכחיות שלהם ולקלוט לתוכם דברים שלא שמעה אזנם מעולם. כי הרב בוודאי אוהב אותם ורוצה להאיר להם את האור החדש שלו.

•••

במשל מופלא מפרש ר' הלל מפאריטש, תלמידו של האדמו"ר הזקן בעל התניא, את התהליך שאנו עוברים מתחילת שלושת השבועות ועד סוף חגי תשרי, וגם את התהליך ההיסטורי – מתחילת הגלות ועד סוף הגאולה (כדאי ללמוד את הדברים בשלמותם במאמר ד"ה 'איתא בפסי'תא' שלו).

מבצעים מיוחדים

קוראים לתיקון

ספרי ספריית בית אל - לראי בן המצרים

6 המגילות ב- 180 ₪

חדש
ארץ חמדת אבות
הרב נחמיה לביא
800 שנות עלייה ציונית

מארז המגילות
ד"ר חגי בן ארצי

מגילת השואה והתקומה | מגילת הגבורה במלחמת יום הכיפורים | מגילת ששת הימים | מגילת המרד והחורבן | מגילת חטכה | מגילת התקומה והעצמאות

שיחות הרב נבנצל
הרב יוסף אליהו

דע מה שתשיב לעצמך
הרב זאב קרוב

בצל ידך
מאיר בזק

מסע אמיץ ומרתק אל עומק הטוב שבנפשו, לאור תורתו של רבי נחמן מברסלב זהר"ה קוק

מעט מן האור | מארז
הרב חנן פורת

עיונים בפרשיות השבוע, מדרשים, שירים וציולנים מרהיבים מעפי ארץ ישראל

ספרי הרב זווין

סיפורי חסידים | אישים ושיטות | לאור ההלכה לתורה ולמועדים | המועדים בהלכה

בקרבך קדוש | אי-ב'

הרב יהושע שפירא
שיחות לפרשיות השבוע

היצר הלב והאדם

אלי שיינפלד
התמודדות רוחנית ועצות מעשיות מתוך גישה נכונה לנושא היצר

חומש הראי"ה | 5 כרכים

בראשית | שמות | ויקרא | במדבר | דברים

זוגיות ומשפחה | ילדים ונוער | סיפורת | היסטוריה וארץ ישראל | תני"ך עיון ומדרש

הכתינו משלוח עוד היום באתר ספריית בית אל

להשיג ברשתות ובחנויות הספרים המובחרות

1-801-700-201

www.beitel.co.il

חנות ההוצאה: רח' בית הדפוס 6, ירושלים 02-6427117

אשור & more

חמש עשרה שנים חלפו מאז נעקרו יישובי גוש קטיף וצפון השומרון, הלב ממאן להינחם והצלקות צורבות. האזהרות הביטחוניות שהתממשו אחת לאחת, כאב המגורשים, גופי המדינה שהתהפכו והתעמרו מתוך שנאת חினם, מראשון השופטים מעוותי הדין ועד אחרון החיילים אטומי המבע, ומעל הכל, כאבה של ארץ ישראל שנבגדה בידי עמה וצער השכינה שמהדהדים עד היום. כל אלו מציפים את הלב בתאריך המצמרר שנבחר משמים לגזירה, תשעה ועשרה באב < לאן נעה החברה הישראלית, הציבור הדתי והעקורים עצמם, במהלך השנים שחלפו?

אסף משניות

היינו למודי התמודדויות וחוינו מציאות ביטחונית לא פשוטה ומצבי חירום קיצוניים. כמעט כל אחד מאנשי נצרים חווה ניסיון פיגוע, נפילת טילים בסמוך אליו או לביתו וסכנות שארבו בדרך אל נצרים וממנו. אנשי היישוב הרגישו שהם שליחים של עם ישראל ושל מדינת ישראל במקום שבו החיים הם משימה לאומית. תודעת השליחות היא שהקלה עליהם בבואם לבחור בחיים של שליחות גם אחרי הגירוש.

"המשכנו להניף את דגל ההתיישבות בגאון, המשכנו להיות מסורים לעשייה למען עם ישראל ומדינת ישראל, המשכנו למצוא בתורה שלמדנו ובדברי הרב קוק את המשימות הבאות שנכוננו לנו. גם כשהתפצלנו לשני ראשי משימה, אנשי 'בני נצרים' בחלוצה ואנשי 'נצר אריאל' באריאל, ידענו שמה שמוביל אותנו היא אידאולוגיה ושליחות לתקן ולהבריא את המדינה ואת העם מהפצע שנפער בהתנתקות".

להקים ישיבות ומסודות חינוך שימשיכו ויאירו את העולם במקום האור שהוחשך.

"היתה לנו הרגשה שאם נתחיל מיד בבניין וביצירה החדשה, יהיה זה תיקון לעוול ותהיה זו רפואה". ואכן, פחות מחודש אחרי עקירת הישוב נצרים החליטה קבוצה גדולה מאנשי היישוב להקים יישוב חדש בחולות חלוצה. "מהר מאוד נשאבנו לעשייה, והתחלנו לעסוק בהקמת היישוב החדש, וכן במעבר לאתר הזמני שהוחלט לבנות לנו במושב יכול שבחבל שלום. המעבר החד, ממאבק לבניה, מעמידה כנגד החלטות המדינה לשיתוף פעולה עם מוסדות המדינה לצורך הקמת היישובים, היה לא פשוט, אך הכרחי. הוא גם גרם לנו לעסוק בבניה, בתכנון ובהפיכת חלומות למציאות, ולא הותר לנו זמן לעסק בכעס וברחמים עצמיים על הפשע של העקירה".

אנשי נצרים אשר בחוף עזה חיו בתודעת שליחות. "החיים בנצרים לא היו קלים ונוחים,

מש עשרה שנים של געגוע. הלב ממאן להינחם ממראות הגלות הארצישראלית, וכשאני מדבר עם אנשים, גם אלו המתמקדים בבניה חיובית ופניהם אל העתיד, ניכר שהזכרונות עודם טריים. צורית ירחי, תושבת בני נצרים ומאנשי היישוב נצרים בגוש קטיף, היא אחת מאותם אלפי מתיישבים שנעקרו מביתם. היא משתפת במחשבות ובתחושות מאותם ימים: "אחרי הגירוש מגוש קטיף, השתדלנו לא להתמקד בכעס, לא להתמקד באובדן האישי ובצער הפרטי על יישובנו וביתנו שנהרס. הבטחנו לעצמנו לעשות ככל יכולתנו כדי לתקן. האמנו שמדינת ישראל צריכה לעשות ההפך ממה שעשתה בגירוש הנורא: נהרסו יישובים - אז עלינו מטל להשתדל להקים ישוב; נהרסה חקלאות - מוטל עלינו לחזור ולגדל ולהצמיח אף יותר ממה שנהרס; נהרסו בתי הכנסת והישיבות - עלינו להקים בתי כנסת חדשים,

ה

לא להישאב

מבחינה אישית, צורית מתארת את הטראומה שנוצרה בעקבות העקירה וההרס: "העקירה מהבית היא טראומטית. השקענו בנצרים ארבע עשרה שנים של בניה, הקמת המשפחה, גידול הילדים, בניית הבית, שתילת העצים, הקמת הגן הראשון ובית הספר של הישוב, בניית בית הכנסת. אין מילים לתאר את השבר שאדם יכול להרגיש כשעוקרים אותו מביתו והורסים את כל מה שהיה חייו, ובמיוחד כשהכל נעשה באכזריות ובאטימות. אבל אנחנו בחרנו לא לחוות את הגירוש רק ברמה האישית ולא להישאר שם. כמוכן כאבנו על הבית והישוב, אבל כאבנו פי כמה על המצב של עם ישראל ושל מדינת ישראל, שאפשרו את זה."

"באחד מימי הגירוש אמר לי בעלי 'אל תצטערי על הבלטות'. כלומר אל תצטערי על הבית הפרטי שלנו ועל המרצפות היפות או הגינה המוריקה, תמקדי את הכאב על האובדן הלאומי, וגם על אובדן הדרך" מאז למדתי שהבלטות הפרטיות שלי הן לא העיקר. חשוב יותר להסתכל בכללי ובגדול, ולא להישאב לאישי ולקטן."

למרות התחושה שעם ישראל איבד את דרכו באותם ימים, צורית מרגישה שהאירועים שהתרחשו מאז ההתנתקות, ובמיוחד מלחמת צוק איתן, הראו שהעם לא איבד את עוצמתו ואת האמונה. "לפני שש שנים הייתה מלחמת צוק איתן, שגם היא תוצאה של ההתנתקות. הקיבוצים של מועצה אזורית אשכול סבלו מאוד בימי הלחימה ובשנים שקדמו לה. אנשי הקיבוצים הסמוכים לעזה הותקפו במאות טילים, צליפות וניסיונות חדירה וכמובן איום המנהרות. למרות כל הקשיים, הם הוכיחו עמידה איתנה ומסירות להתיישבות, שהזכירה לי את העמידה של אנשי נצרים, וזה בלי הרבנים שיחזקו אותם בפסקאות מ'אורות'."

"ביום האחרון של המבצע נהרגו שני חברי נירים, הרבש"ץ וסגנו, ונפצע מי שהיום עומד בראש מועצה אזורית אשכול, שהיא המועצה שלנו. אנשי נירים הדפיסו חולצות לכל הקיבוץ בסיום המלחמה וכתבו עליהן 'לא מוותרים על נירים'. זה הזכיר לי את הסיסמה שלנו 'לא מוותרים על נצרים'. למדתי שיש כאן בדרום רוח גדולה, מסירות ונאמנות לאדמת הקודש, גם בקרב מי שלא למדו בבתי המדרש שלנו. זה החזיר לי את האמון ברוח העם, בקשר הישראלי שבין העם לארצו ובאפשרות שעם ישראל יתעלה ויתגבר ולבסוף גם יכיר בצורך לכבוש וליישב את כל מרחבי ארצנו ואת רצועת עזה בתוכם."

מאין יבוא עזרי

כשהממשלה החליטה על ביצוע תוכנית ההתנתקות, היא לא יצרה תוכניות לשיקום העקורים. בכך העוול למתיישבים רק גדל. לא רק שלקחו את בתיהם ואת מטה לחמם, גם לא נתנו להם את האפשרות להתחיל מחדש את חייהם. הרב יוסף צבי רימון נקרא בתקופה ההיא לסייע למתיישבים: "אני עדיין זוכר את אותו טלפון שצלצל בביתי. את הבקשה ללכת לבתי המלון לראות האם הם מוכנים לקליטת העקורים, את תושבי גוש קטיף מגיעים לאחר נסיעה של שעות רבות בכביע עצום, בשבר. אני זוכר את תושבי גוש קטיף קורעים קריעה, מברכים 'דיין האמת' ובטוחים שלעולם לא יהיה שיקום למצבם."

"לא דמינתי אז שעתידי אני להקים את

"באחד מימי הגירוש אמר לי בעלי 'אל תצטערי על הבלטות'. כלומר אל תצטערי על הבית הפרטי שלנו ועל המרצפות היפות או הגינה המוריקה, תמקדי את הכאב על האובדן הלאומי, וגם על אובדן הדרך."

תפיסתי נרחב בציבור הדתי: "הגירוש הוא חוויה כל כך כואבת שהטוב שבה חבוי ואנחנו לא רואים אותו. זו חוויה שנוצרה בתודעה של הדרור שחויה אותה ועיצבה את דמותו. המשפט של הרב קוק 'יש קדושה בונה ויש קדושה מחרבת, הקדושה המחרבת טובה גנו... וממנה יוצאים הלוחמים הגדולים' - ניחם אותי מאוד בשנים הקשות שאחרי הגירוש, כשישבתי בין קירות הקרוואן הזמני וניסיתי להבין למה ומה פשר הדברים."

"הגירוש הוא מכה קשה, כמו נכוס בראש שפוחת את העיניים. מכה שבאה מאהבה ובאה להעיר אותנו ולעורר אותנו שנתקדם הלאה, לתת לנו כוחות להתקדם ולצאת מגבולות הציבור הדתי לאומי ועיסוקיו הפנימיים לעבר השפעה ציבורית רחבה יותר. אמנם היה לנו את האידיאל של ההתיישבות והצלחנו להגשימו ולפתחו מאוד ועל כך גאותנו, אבל בהרבה מובנים לא בטחנו בעצמנו מספיק, לא בטחנו בכוח שלנו להנהיג. היינו בתודעת גלות, לא האמנו מספיק בכוחנו. רק ייסורים מוציאים מתודעת גלות, כי הם מכריחים אותנו לחפש בתוכנו כוחות חדשים כדי להתמודד עם הקושי."

כשהיא פונה להצביע על הנקודה הספציפית ששינתה את התודעה המגזרית, מנורה מצביעה על ההתנהלות באותם ימים: "חשיפת עוצמתם ורשעותם של הגורמים שפעלו מאחורי הקלעים וגרמו לעוול הנורא, פקחו את עינינו לראות את המצב האמיתי בו היינו אז והכריחו אותנו לקום ולהתמודד. בעיניי, עיקר ההשפעה של הגירוש היא במוכנות של הציבור הדתי לאומי להשפעה ציבורית. בין אם בתנועות תשובה שהיו קיימות לפני הגירוש אך התחזקו מאוד אחריו, בין אם בתחומי תרבות, יצירה והגות, ובין בהנהגה ציבורית ופוליטית."

רגע לפני סיום, חוזר הרב רימון לשאלות שונות ללא מענה: "אמנם, הרוב המוחלט של תושבי גוש קטיף השתקם, אולם השאלה עדיין לא מרפה: מדוע? מה הרוויחו מהעקירה? מה הרוויחו מהרס גוש קטיף? מחשבות אלו מקשות גם על אנשים נפלאים שמלאים באהבת המדינה, שלמרות הקושי והתסכול, עדיין ממשיכים לאהוב את המדינה ולפעול כל העת כשליחים טובים עבורה".

'תעסוקטיף', שעתידה להחזיר אלפים מתושבי גוש קטיף למעגל העבודה. את אט הבנתי שהצרה האנושית הקשה מכל היא אובדן מקום העבודה, ושהפתרונות המוצעים על ידי המדינה לא יפתרו את הבעיה. נאספו מתנדבים, הצלחנו לשכנע תורמים לסייע והתחלנו לפעול. המשימה הייתה קשה ביותר. 85% מתושבי גוש קטיף עבדו בתוך הגוש ומצאו עצמם כעת מובטלים. רבים עברו את גיל הארבעים ושוק העבודה לא היה מעוניין בהם. רבים עסקו בחקלאות או בביטחון, ושוב לא יכלו למצוא עבודה בתחומם. כיצד מוצאים תחומים חדשים עבור אנשים אלו? כיצד משיגים מימון עבור לימודים של מקצוע חדש? כיצד משכנעים את בעלי העסקים שאנשי גוש קטיף מדהימים ושכדאי לקחת אותם לעבודה?"

"במהלך השנים, זכתה תעסוקטיף להשיב כשלושת אלפים מתושבי גוש קטיף למעגל העבודה, ולהקים כמאתיים ושמנים עסקים. למעשה, הביאה העמותה את תושבי גוש קטיף למועצה האבטלה הארצי. לאחר שלוש שנים של עבודה מאומצת שהתבססה על התנדבות ותרומות בלבד, התקיימה ועדת חקירה ממלכתית ובעקבותיה המדינה החלה לסייע לתעסוקטיף (במיזם משותף)."

הרב רימון מסתכל על חמש עשרה השנים האחרונות ותוהה אם הפצע התאחה או שיש עוד דרך לעשות: "מצד אחד, ב"ה הרוב המוחלט של תושבי גוש קטיף השתקם. ניתן לראותם במקומות רבים, פועלים בשליחות, בעשייה, בהקרבה עצומה למען עם ישראל. ניתן לראות את ילדיהם בדרגות בכירות בצבא. אולם, מצד שני, ישנם כאלו שלא הצליחו להשתקם, ישנם כאלו ששילמו מחיר בריאותי, ישנם כאלו שילדיהם לא חזרו לעצמם. גם אלו שהצליחו להשתקם, עדיין סובלים מחוסר, מגעגוע. לעתים, מפירוק הקהילה."

ניפוץ תודעת הגלות

הבימאית מנורה חזני גורשה מביתה בחומש שבצפון השומרון. במהלך השנים יצרה את הסרט 'התנערי' שעוסק בגירוש מחומש. היום היא סוברת שאירועי ההתנתקות הובילו לשינוי

הרב שבתאי סלנטצקי, שליח חב"ד באנטוורפן

התוועדות התוועדות

500

מנהרות סודיות הוליכו מהכנרת, מהגליל ומלוד אל בית המקדש, והתנועה בהן הייתה במהירות פלאית > משפט פוגע מחטיבת הביניים המשיך ללוות את היהודי המצליח גם כשהיה סבא > ומה קלטו עיניו של הרבי מבלאז'וב בשבריר השניה לפני ברכת "שהחינו"? > התוועדות מיוחדת לכבוד

שבת חזון

הסיפור על המנהרות מלמד אותנו עוד נקודה. לפעמים אנחנו עושים מצוות רק מהצד הטכני, ופועלים בצורה יבשה. היהודים האלה, האיש שהלך לירושלים לפני הדלקת נרות, והבת שהלכה לפני הפרשת חלה, הלכו לבית המקדש כדי להתחדש בחיות פנימית. כדי שהדלקת הנרות והפרשת החלה - התפילות והמצוות שלהם - יהיו קשורות לבית המקדש, מלאי השראה מהפנימיות.

כדור הקודם חי צדיק גדול בשם רבי ישראל שפירא - הרבי מבלאז'וב. בשואה הוא נלקח למחנות, וכשהגיע חנוכה הוא רצה לארגן הדלקת נרות חנוכה. יחד עם עוד כמה יהודים הם לקחו איזו נעל עץ, שמו בתוכה משחת נעליים שהיה בה קצת אלכוהול שחור, חתכו חוטים מהבגדים והכינו מהם פתילות. כשהכל היה מוכן, הבלאז'וב רבי התחיל בהדלקה. הוא בירך את הברכה הראשונה והשנייה: "להדליק נר חנוכה", "שעשה ניסים", ופתאום הוא נעצר. הוא הסתובב והסתכל לכל הצדדים, הסתובב חזרה ואז בירך "שהחינו" בחיות מיוחדת.

אחרי ההדלקה ניגש אליו יהודי בשם זומנובסקי, שהיה רחוק מיהדות, ושאל אותו: "רבי, אני לא מבין אותך! אם אתה מברך להדליק נר חנוכה, שעשה ניסים לאבותינו, אני יכול להבין שאתה אדם מאמין. אבל שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה? מה כל כך טוב בזמן הזה?" אז אמר לו הבלאז'וב רבי: "תראה, האמת היא שחשבת בעצמי על אותה שאלה. לכן, לפני שהחינו הסתכלתי מסביב. חיפשתי איזה רב שיפסוק לי אם מותר לברך 'שהחינו' או לא. אבל כשהסתכלתי סביבי ראיתי את כל היהודים שמצטופפים כאן, וביניהם אתה ועוד יהודים שתמיד צועקים שהם לא מאמינים, וראיתי שהם מלאים באש קודש! ברגע הזה התמלאתי שמחה ואמרתי מכל הלב: 'שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה'. ברוך ה', שאני זוכה לראות כזה צימאון וכזאת אמונה בכל יהודי!". התגלה שם בית המקדש הפנימי של עם ישראל. **את בית המקדש הפנימי הזה אושוויץ לא הייתה יכולה לשרוף, האינקוויזיציה לא הייתה יכולה לשבור, וגם לא הרומאים והכבלים שהחריבו את בתי המקדש. בית המקדש נמצא בנוי וקרוב קרוב, בתוך כל אחד מאתנו, ובשבת הזאת יש הזדמנות להתבונן בו.**

לחזור ללוד עוד לפני שהעיסה החמיצה. מה הפשט של הסיפורים האלה? אפשר אולי לומר שהיה כאן נס של קפיצת הדרך, אבל אז לא מובן בשביל מה צריך מנהרות. אנחנו יודעים שבאגדות חז"ל טמונים המון רעיונות פנימיים, ומה העניין הפנימי באגדה הזאת?

כשבן אדם רוצה להתקרב לקב"ה, הוא רואה לפניו דרך ארוכה. באמצע הדרך שלו יש הרים ובקעות. ההרים בעבודה הרוחנית אלה נקודות הגאווה, האגו, הכעס, העקשנות ורדיפת הכבוד שלנו. אני אמרתי, אני רוצה, אני לא אוזן מפה - וכך הלאה. הדבר השני שעוצר אותנו בדרך אלה הבקעות והעמקים. ברוחניות, העמקים מסמלים את רגשי הנחיתות שלנו. ההרגשה שאני שקוף, שאף אחד לא מתייחס אלי.

יהודי אחד שאני מכיר הרבה שנים הזמין אותי לשמחה משפחתית. ליהודי הזה, ברוך ה', יש פרנסה בשפע, והוא נחשב מצליח בחיים. תוך כדי השמחה הוא סיפר לי, שכשהוא היה ילד בבית ספר, המורה שלו אמר לו: "חבל על הזמן שלך בבית הספר. לא תצליח ללמוד כאן. לך לבית ספר מקצועי וצא לעבוד". היהודי הזה אחרי כל כך הרבה שנים, אומר לי: "המורה הזה עשה לי חתך בלב. הוא פצע אותי פצע שעד היום לא הגלית. כבר יש לי משפחה ויש לי ילדים - והיום בשמחה הזאת, ברוך ה', אני מרגיש שזה קצת מתרפא". המחשבות והרגשות האלה חוסמים אותנו.

הרבה פעמים יש לנו בראש מחשבות, שאנחנו כל כך רחוקים מהקב"ה. אבל מה באמת המרחק שלנו ממנו? אומרים לנו חז"ל: אל תמדדו את המרחק דרך ההרים ודרך העמקים. דעו שבתוככם יש מנהרות ישירות וקצרות. מתחת לפני השטח נמצא בית המקדש וברגע אחד אתם מגיעים אליו. בפנימיות של כל יהודי יש קדושה. ויעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" - בתוך כל אחד ואחד. אם יש לך מספיק אומץ לחפור בנפש שלך, אם יש לך מספיק כוח ועוצמה להוריד את החול והבוץ שמכסים עליך, סגור את העיניים לרגע ותבונן בזה שאתה חלק אלוקה ממעל ממש! ככה בתוך זמן קצר תרגיש שאין מרחק. תרגיש קרוב. עם התבוננות כזאת נפתחים לך מעיינות חדשים שעד עכשיו לא ידעת בכלל שהם קיימים. אנחנו נמצאים בתוך בית מקדש, אבל לא מודעים לזה.

אנחנו נמצאים כעת בשבת שלפני תשעה באב. הגמרא במסכת תענית אומרת: "משנכנס אב ממעטים בשמחה". חסידים אומרים על המשפט הזה ש'מעטים בשמחה' פירושו, שבעזרת השמחה ממעטים את העצבות של חודש אב.

לשבת הזאת יש שם מיוחד - 'שבת חזון'. את השם המיוחד הזה הסביר רבי לוי יצחק מברדיטשוב דרך משל: **למלך גדול היה בן, נסיך. פעם אחת הביא האבא לבנו כמתנה בגד יקר,** אבל הבן לא נזהר וקרע אותו. האבא-המלך קנה לבנו בגד חדש, אבל גם אותו הוא קרע. האבא שוב קנה בגד שלישי, אבל הפעם לא העניק אותו לילד. רק מדי פעם הוא הוציא את הבגד מהארון והראה אותו לילד. המטרה הייתה לשמח את הילד ולהראות לו שאם ידע כיצד להתנהג - הבגד כבר מוכן והוא יוכל לזכות בו.

הברדיטשובר סיים את המשל ואמר שזה העניין של שבת חזון. אחרי שבעונותינו לא שמרנו על בית המקדש הראשון והשני, בשבת הזאת הקדוש ברוך הוא מראה לנו במחזה את בית המקדש השלישי. המקדש כבר מוכן ועלינו רק לרצות אותו, להתעורר ולהתקרב אל הקדוש ברוך הוא.

הרעיון יפה מאוד, אבל האם אנחנו באמת מסוגלים לראות את בית המקדש? כדי לענות על כך נלמד מדרש חשוב. במגילת איכה כתוב: **"גִּדְרֵי דְרִיכֵי בְּגִזִּית נְתִיבְתֵי עֵינָהּ".** הירושלמי מספר על כך סיפור: **בכפר בשם מגדל, שכיום זאת מושבה על יד הכנרת, היה שמש בית כנסת** שבערב שבת היה נוהג להגיע לבית הכנסת מוקדם כדי לסדר את הנרות לקראת השבת - לא להדליק אלא רק לסדר - ואחר כך היה עולה לבית המקדש ומספיק לחזור לבית הכנסת במגדל עוד לפני שבת ולהדליק את הנרות שסידר. איך הוא הספיק? אומרת הגמרא: על ידי מנהרות.

עוד ממשיך הירושלמי לספר, שבנות העיר ציפורי היו עולות ביום ישישי בבוקר לבית המקדש - היו על ידי אותן המנהרות - והיו מספיקות לחזור כל כך מוקדם עד שהיו הראשונות לאסוף את התאנים שנפלו בלילה מהעצים, כי היה צורך להזדרז ללקט לפני שהשמש תקלקל אותן. סיפור שלישי שמופיע שם הוא על בנות העיר לוד, שכידוע שוכנת במרחק יום הליכה מירושלים. בנות לוד היו לשות את העיסה של החלה לפני שבת, עולות לירושלים ומספיקות

יש נך שאלה בעבודת ה' סמס ל-
054-4530951

נפשי בשאלתי

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

אני לא מרגיש שחורבן
המקדש נוגע אלי, האם זה
לא צבוע לעשות את עצמי
מתאבל?

כלל גדול נקוט בדינו, מצד אחד "אחרי
הלבכות נמשכים המעשים" ומאידך "אחרי
המעשים נמשכים הלבכות". וכבר אמר
הרמח"ל במסילת ישרים שכשם שהליטות
מולידה זריות, כך הזריות מולידה להיטות.
אלא שהדרך השנייה מצויה ביד האדם יותר
מהראשונה, כלומר לבוא מן החוץ פנימה.

זה יתרון האדם על המלאכים ועל בעלי החיים
כאחד - פמליה של מעלה, עם כל מעלתם,
נקראים בשם 'חיות הקודש', מפני שגם
המלאכים שהם רק רוח בלי גשם, וגם בעלי
החיים שהם גשם ללא רוח, פועלים לפי טבעם
ללא אפשרות של שינוי באופן מלאכותי. ואילו
האדם מסוגל, מתוך רצון ובחירה, לכוון את
אישיותו למקומות חדשים שאינם טבעיים לו
ממבט ראשון, ובכך להוציא לפועל את עומק
טבעו האמיתי הסמוי מן העין.

הפסוק אומר "אוהבי ה' שנאו רע".
אז לפעמים אהבת חינוס יכולה
להכשיל.

בודאי, אפשר להיכשל. אין מידה שאי אפשר להיכשל
בה, שהרי מידה מציינת גבול, ואם עוברים את הגבול
מקלקלים את המידה. גם האהבה יכולה להביא
למקומות שאינם טובים, והיא נקראת 'אהבה נפולה'.

אלא שבכל תהליך תיקון צריך לבחון איזו מידה היא
העיקרית לריפוי המצב. אף על פי שגם בתרופות יש
סכנה גדולה כידוע, בשעת הצורך אנו משתמשים בהם
למרות הסיכון. כשם ששנאת חינוס היתה הקלקול
הגדול שהוביל אותנו לחורבן של אלפיים שנה, בדורנו
עיקר הריפוי הוא אהבת חינוס, שמביאה לתופעות
חיוביות, מדהימות ונשגבות.

ובכל זאת, בשוליים עלולות להיות לה גם תופעות
שליליות שצריך בהן זהירות. ובודאי מי שכוונתו לשם
שמיים יזהר גם בשוליים האלה - אבל "מן הזהירות
שלא תרבה להיזהר" - עלינו להיזהר יותר שהחשש
מתופעות זניחות לא יעקור את התרופה הנפלאה
והאלוקית של דורנו.

מהי עבודת ה' שלנו כיום
בימי בין המצרים?

אלפיים שנה שמתחילות בחורבן ונחתמות
במהפך של גאולה נצחית לישראל ולעולם
כולו, לא יכולות, כמובן, להתמצות במספר
שורות. ובכל זאת, חז"ל אמרו שבית
שני נחרב בעוון שנאת חינוס. וכשאנחנו
מסתכלים על השיח היום, מתעוררת תהייה
האם אנחנו מתפקדים כדור הבנין או,
חלילה, דומים יותר לדור החורבן.

התשובה היא, שיש קשר עמוק בין הדורות.
רבותינו אומרים שבתחיית המתים, המתים
יקומו במומם ולאחר מכן יתראו, שנאמר
"אני אמית ואחייה" ורק אחר כך "מחצתי
ואני ארפא". עם ישראל נולד מחדש עם
כל המחלות, והמתחים החריפים. המילים
הקשות שמטיחים אחים אלו באלו גורמים
כאב נוראי לכולנו, עד שאנו עלולים לחשוב
שאינן סיכוי לתקן שיח כל כך מקוטב. אך
האמת הפוכה לגמרי. אנחנו בדור שהכישרון
המופלא שלו הוא לרפא את המום של שנאת
חינוס שליווה אותנו תמיד, ויש בידינו לקחת
את המום הזה עצמו ולהפך אותו לטובה. זו
המשימה

ת.ד. 52589 רמת גן < עורך: אהרוני ברנשטיין > העלון טעון גניזה
לתגובות ויצירת קשר 052-4061065 info@qarov.org קרוב אליך • לפרטים: 052-525-4051

קרוב אליך

עלון שבועי לעבודת השם בדרך החסידות

*הרכישה תדווח בשם הקונה לרשות המיסים ובכפוף לתנאי המבצע החברה תשלם את המס עבור הקונה.

הבניה בעיצומה והגיע הזמן שאתם תרכשו את דירת ההשקעות
שלכם. במרחק חמש דקות מכוש שש, 35 דקות לתל אביב ברכבת,
עם קהילה צומחת לציבור הדתי, כרמי גת היא הבחירה הנכונה עבורכם
לנכס מניב. קבוצות רכישה ליחידות דור של שלושה, ארבעה וחמישה חדרים,
דירות-גן ופנטהאוס החל מ-899,000 ₪. כניסה לפנטקוטג' בעוד שנה.

הבניה בעיצומה! תקן בניה ירוקה!

לפרטים נוספים: 1700-500-555 | bemuna.co.il

אכלוס
מיידית!
שלמו וקבלו
מפתח

דגן בוטיק
מגורי יוקרה באפרת
לבחירתכם: מגוון דירות 5 חד'

נותרו 4 דירות אחרונות!

052-6070199 • 1700-500-555

אתם מכירים את המתבגרים שלכם... **ToV**

שירת הקרבנות

הרב **שניאור זלמן כהן**, מרצה בנושא המקדש והר הבית ומחבר הספר 'הר הבית והמקדש'

כל השנה שירת הלוויים בעת הקרבת הקרבנות התקיימה על גבי הדוכן שלצד המזבח בעזרה.

דוכן הלוויים

על המעלה (מדרגה) שהייתה חוצצת בין עזרת ישראל לעזרת כהנים, שהייתה גבוהה אמה, היו שלוש מדרגות קטנות יותר, כל אחת מהן בגובה חצי אמה וברוחב חצי אמה, ובאותן מדרגות היו עולים לדוכן הלוויים.

הדוכן היה עשוי וחצוב באבן, והיה מונח בסמוך לאותה מעלה על קרקע ישרה. הדוכן פנה לכיוון מערב, אל עבר המזבח וההיכל עצמו.

על הדוכן היו עומדים הלוויים בשעת הקרבת קרבן התמיד מדי יום, ושרים את השיר של אותו היום.

לכל יום מימות השבוע היה מזמור מספר תהילים השייך לאותו היום. את

עבודת הלוויים במקדש הייתה התחלקה לתפקידים שונים: שמירת המקדש והעזרה, אחריות על פתיחת שערי המקדש, והשירה והנגינה בעת הקרבת קרבן התמיד. ללא ספק, העבודה החשובה ביותר מבין אלה הייתה עבודת השירה בעת הקרבת הקרבן, וכפי שאנו מתפללים "והשב כהנים לעבודתם ולוויים לשירם ולזמרים".

חובה קדושה זו אותה מלאו הלוויים, הייתה על פי ציווי ה', וכפי שנאמר (במדבר יח, א-ב): "ויאמר ה' אל אהרן וגו', וגם את אחיך מטה לוי שבט אביך הקרב אתך וילוו עליך וישרתוך וגו'". ואכן שירת הלוויים זמנה הוא בעת שהכהן מנסך את היין על גבי המזבח, ולכן כתוב "וילוו עליך", לשון ליווי; כלומר, שבשעת עבודתם של הכהנים בהקרבת הקרבן יעשו גם הלוויים את עבודתם בשיר.

לוי שהיה רוצה לעבוד במקדש ולהיות שומר או ממונה על פתיחת הדלתות, היה יכול להתחיל עבודות אלו מגיל 13 שנים, אבל לעבודת השירה היה רשאי להצטרף רק לוי שהגיע לגיל שלושים שנה, ואף זאת רק לאחר שלמד את מלאכת השירה (שנדרשת לה חכמה גדולה) במשך חמש שנים (!).

תפקידם של הלוויים על הדוכן היה בעיקר לשיר בפה, ואילו הנגינה בכלי הייתה יכולה להיעשות גם על ידי ישראלים מיוחסים.

מעלות השיר

מעזרת הנשים לעזרת ישראל היו עולים בחמש עשרה מדרגות, כנגד חמישה עשר פרקי התהלים הפותחים במילים "שיר למעלות".

כשמחת בית השואבה היו עומדים עליהן הלוויים, אומרים שירה ומנגנים בכלי שיר, בחמש עשרה שורות, כשבכל שורה שרו שיר אחר.

המדרגות שעליהן הלוויים היו עומדים לא היו מרובעות אלא מעוגלות, כדי שיוכלו כולם לראות היטב את שירת וניגון הלוויים.

כך היה בעת שמחת בית השואבה, אבל במשך

לשכת כלי השיר

את כלי השיר היו מאחסנים בלשכות מיוחדות. שתי לשכות לכלי השיר היו תחת עזרת ישראל (שהייתה גבוהה כארבעה מטר מעזרת הנשים), משני צדי המדרגות של שער ניקנור, והן היו פתוחות לעזרת הנשים.

את כלי השיר היו הלוויים עוטפים במטפחות ומניחים על קרשים מלבניים ארוכים, העומדים על שני עמודים, שהיו נקראים "מלבני בני לוי".

הסיבה לכך שלשכות כלי השיר נחפרו תחת עזרת ישראל, לא כמו שאר הלשכות שהיו על גבי קרקע העזרה, היא מפני שחלק מכלי השיר היו עשויים מעץ, שקולם ערב יותר, ואם הם היו מונחים בלשכות שעל פני הקרקע, ייתכן שמפני חוס האוויר הם היו מתבקעים, ואפילו ביקוע קטן שלא ניתן להבחנה בעין יכול היה לקלקל את נעימות הקול. לכן הוצרכו להניח את כלי השיר מתחת לפני האדמה.

כלי השיר

כלי השיר שהיו במקדש הם: נבל, כינור, חליל, מגרפה, מצלתיים, חצוצרה, שופר ותופים. ויש אומרים אף הרדולים.

לגבי זיהויים של הכלים האלה ישנן דעות שונות, שאך את חלקן נביא במאמר זה.

נתמקד בכלים בהם ניגנו הלוויים בחנוכתו של בית המקדש הראשון (דברי הימים-ב, ה, יב) "והלוויים המשוררים לכלם, לאסף, להימן, לידתן ולבניהם ולאחיהם, מלבשים בוץ במצלתיים ובנבלים וכנורות, עמדים מזרח למזבח":

הנבל - הנבל הוא כלי מיתר הנקרא כך משום שהוא מנבל כל מיני זמר, דהיינו שקולו של הנבל הוא ערב כל כך עד שהוא מבטל את קולם של כלי הזמר האחרים. זאת בגלל שהיה עשוי מעור שאינו עבוד ועם הרבה מיתרים.

טעם נוסף שנקרא כך - משום שצורתו דומה לנבל יין חלול מתוכו, שיש לו כרס וצוואר.

מיתריו של הנבל שהיה בבית המקדש היו עבים, כיוון נעשו ממעיים של בהמה שהם גסים.

לדעת הרמב"ם ושלטי הגיבורים הנבל מזוהה עם כלי מיתר הנקרא "לאוטה".

ואילו לדעת רבינו גרשום, הנבל הוא כלי עץ בצורת נפה עגולה ועליו כרס של כבש, מכים עליו ומשמיע קול גדול, כוונתו לתופים.

הכינור - לכינורות שהיו בבית המקדש היו שבעה מיתרים. מיתרי הכינור היו דקים יותר ממיתרי הנבל, כיוון שנעשו מבני המעיים שהם דקים.

הכינור נקרא כך על שם המיתרים הנתונים בצורה ישרה ולאורך הכלי, כמו (מלכים-א ז, לא): "ופיה עגול מעשה כן", שפירושו - מעשה ישר; או מפני

שהמיתרים מחוברים על כן הכלי, דהיינו בסיסו של הכלי, כמו: "ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת" (שמות לח, ח), שפירושו: בסיסו.

מחבר הספר שלטי הגיבורים מתאר את הכינור כך: "הוא כלי עץ נעשה כדמות פתח פתוח לרוחה שאין הדלתות עליו, והאסקופה העליונה ממנו היא רחבה והתחתונה היא צרה, כי שתי המזוות הם נוטות זו על זו". ומדבריו נראה, שהכינור שניגנו עמו בבית המקדש הוא מה שנקרא בימינו נבל.

המזמורים האלו אנו אומרים עד היום בתפילת השחר. במשנה מובא שביום ראשון היו אומרים "לה' הארץ ומלואה", ביום השני "גדול ה' ומהולל מאד", וכן הלאה, ובשבת היו אומרים "מזמור שיר ליום השבת".

את השירה הזאת היו אומרים פעמיים בכל יום - פעם אחת לאחר הקרבת קרבן תמיד של שחר בעת ניסוך היין, ופעם נוספת בהקרבת קרבן התמיד של בין הערבים בעת ניסוך היין.

לא היו פוחתים משנים-עשר לוויים שעומדים על הדוכן ושרים, אבל היו מוסיפים עליהם כמה שירצו.

מבואר בתלמוד, שהסיבה לכך שאין פוחתים משנים-עשר לוויים על הדוכן, הוא במקביל לכך שאמרו שגם אין פוחתים משנים-עשר כלי שיר (המלוויים כנגינתם את שירת פיהם של הלוויים) - תשע כינורות, שני נבלים, וצלצל [=מצלתיים] אחד.

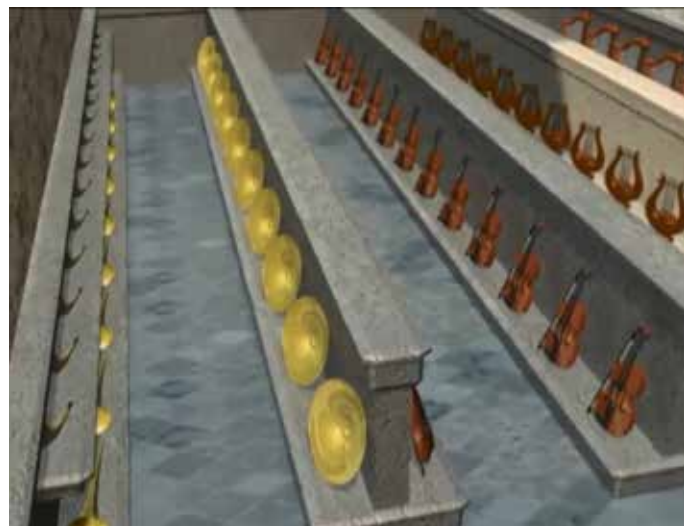
מספרם של כלי השיר

חז"ל, שהיו בקיאים בחכמת הנגינה, קבעו את המספר המקסימלי של כלי השיר שיכולים להצטרף להרכב המוסיקלי של הלוויים.

כאמור, כלי השיר היו לא פחות משנים-עשר, אם כי ניתן היה לצרף לא פחות משני חלילים, ושתי חצוצרות.

המספר המקסימלי היה שישה נבלים, שנים-עשר חלילים, מאה ועשרים חצוצרות וזוג מצלתיים אחד. לכינורות, מסתבר, לא הייתה הגבלה מספרית.

הטעם לכך שכינורות היה אפשר להוסיף ללא הגבלה, הוא משום שככל שמוסיפים בהם הנגינה יותר יפה. שאר הכלים, לעומת זאת, כגון נבלים וחלילים יותר מהכמות הנזכרת, ומצלתיים יותר מאחד, היו עלולים לבלבל את סדר הנגינה.

חצר לכם משהו?

מעוניינים לקבל את עלוני השבת
אל מניין החצרות בקרבת מקום מגוריכם?

התקשרו: **9248*** (בין השעות 09:00-13:00)